

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21-60, polletna K 10-80, četrtletna K 5-40, mesečna K 1-80; za Nemčijo celoletno K 26-40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36-—.

Posamezne številke po 8 vin.

Štev. 345.

Vabilo na naročbo.

Zarja izhaja vsak dan ob 11. dopoldne in stane naročnina

Za avstro-ogrske kraje:	
celoletna	K 21-60
polletna	10-80
četrtletna	5-40
mesečna	1-80
Za Nemčijo:	
celoletna	K 26-40
polletna	13-20
četrtletna	6-60
mesečna	2-20

Za ostalo inozemstvo celoletno 36 kron in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnino je pošiljati naprej.

Posamezna številka 8 vin. v administraciji in tobakarnah.

Naročnina se pošilja pod naslovom: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani.

Po štirih letih.

Skopljje, koncem julija.

Štiri leta so minila, odkar se je izvršila v Turčiji takozvana revolucija, ki je odpehnila Abdul Hamida s prestola in njegov koruptni režim iz dežele. Ta za Turčijo skoraj nenadna izprememba je izjvala povsod entuziaziščno veselje in zbudila najkrajše nade za bodočnost otomanske države in njenih narodov. Mladoturška zmaga je za nekaj časa zblizala vse raznovrstne narode, ki jih je zgodovina naselila v teh krajih, in skoraj hipoma so se prenehale vse vstabske akcije. »Čete« so se prostovoljno razšle in shranile orožje, katerega niso dotlej nikdar odložile. Videti je bilo, kakor da se resnično pripravlja doba svobode, bratstva in enakosti.

V vsej Turčiji so bili takrat socialisti edini skeptiki. Mi nismo verjeli, da dela zgodovina skoje in da bi se mogla dežela, v kateri je stoletja gospodoval osební despotizem, prepojen z brezprimerno korupcijo, preleviti nenadoma, brez priprave, brez sodelovanja ljudstva samega v moderno, konstitucionalno in svobodno državo. Julijska revolucija je bila samo upor. Osební kaste in se je izvršila z vojaštvom, a brez ljudskih mas. Te so bile samo gledalci v gledališču. Pozdravile so uspeh, ker so bile prepričane, da mora biti vse bolje od Abdul Hamidovega režima in ker se je tiste dni toliko govorilo o svobodi in enakosti, da je bilo vse opojno in zanešeno, da je vse pričakovalo čudeže, vse mislilo, da prihaja za Turčijo zlata doba. Ljudstvo je bilo nepripravljeno in nesposobno, da bi bilo samo kaj zgradilo na onem temelju, ki se je prikazal izza padca Abdul Hamidovega. Odkod naj bi bilo to ljudstvo dobilo izobrazbe in političnega znanja? Naivni Turki so mislili, da zdaj ne bo treba nič delati, pa da bodo dobivali vse, kar potrebujejo, od nove države. Turku se sicer ne more očitati prirojena lenoba, ali živeti brez dela, se mu vendar zdi idealno stanje.

Tako je morala vsa oblast ostati v rokah mladoturkov. Oni pa so takoj poskrbeli, da si jo ohranijo. Z vojaštvom so bili zmagali in vojaštvo jim je imela biti opora tudi zanaprej. Mladoturki predstavljajo fevdalni razred; begovi imajo med njimi glavno besedo, njihovi sinovi

ZARJA

V Ljubljani, v sredo dne 31. julija 1912.

Leto II.

sq pa oficirji. In namesto ustavnega življenja smo dobili vojaško diktaturo.

Zaradi pravičnosti je treba priznati, da položaj mladoturkov ni bil lahak. Reakcija je bila premagana, ali njeni pristaši niso bili uničeni. Na ljudstvo se novi gospodari niso zanašali, ker je bilo premalo zavedno in ker so sami spoznali, da bi se kmalu lahko pokazala razlika med njihovimi in ljudskimi interesi. To je bil tudi vzrok, da niso storili ničesar, da bi zbudili njegovo zavest. Mladoturška politika je postala fevdalno centralistična, njeno sredstvo pa je imel biti militarizem. Tega so gojili z največjo ljubeznijo, da bi si ohranili njegovo naklonjenost. Pri tem so si odtujili delavske množice in neturške narodnosti.

V imenu svobode se je pričel mladoturški režim. Ali njegova svoboda se je kmalu pokazala v čudni luči. V Carigradu se je razglasilo obsedno stanje. Po vsej deželi so se ustanovila vojna sodišča. Začetka je bilo to še razumljivo zaradi strahu pred reakcijo. Ali tako je ostalo vsa štiri leta. In stopenjema so mladoturki korakali v nazadnjaštvo. Prve policijske odredbe so veljale socialistom in nepolitičnim strokovnim organizacijam delavcev. Prepovedale so se politične organizacije neturških narodnosti. V parlamentu so se izdelavali reakcionarni zakoni. Omenjevala se je politična svoboda v vsakem oziru; zatiralo se je časopisje, zborovalne svobode je bilo toliko, kolikor si je je kdo mogel sam vzeti. Krono vsemu so mladoturki posadili pri zadnjih volitvah z nezasišanimi oblastnimi sleparijami in z neverjetnim terorizmom.

Te volitve so bile tista kaplja, od katere se je voda v kozarcu prelila. Dotlej je nezadovoljnost še iskala legalna pota; po volitvah je minilo vsako upanje v zakonito zboljšanje. Posledica je bila vstaja v Albaniji in upori opozicijskih elementov. Vlada je padla, ustanovila se je nova in vanjo so vstopili stari in preizkušeni nekdanji — Hamidovci. Ni se bati, da bi se ta vlada upala še enkrat spraviti absolutizem v življenje, gotovo je celo, da bo v nekaterih zadevah pametnejša od prejšnje, ali tudi od nje ni pričakovati več kakor od mladoturške.

Da bi se uredile razmere v deželi, bi bilo predvsem treba temeljite volilne reforme. Po sedanjem volilnem redu so nelegalni boji, vstaje, upori, četovanja, atentati neizogibni. Zakaj po njem se ne more prava politična sestava nikdar pokazati v parlamentu. Delavstvo ne more dobiti pravičnega zastopstva, pa tudi narodne skupine se ne morejo uveljaviti. Tako je n. pr. nemogoče, da bi dobili Srbi in enega zastopnika v zbornici.

Tega poguma pa tudi nova vlada ne bo imela, da bi segla z reformami tako globoko. Verjetno je, da bo zdaj ona izkušala odtujiti vojsko mladoturkom in se potem opirati nanjo. Po štirih letih smo dejansko tam, kjer smo bili pred takozvano revolucijo. Boj za moderniziranje Turčije se pa šele pričinja in v tem boju čaka socialiste važna vloga. Ali bo nova Turčija delo socialističnega ljudstva, ali pa — je ne bo.

Mikado Mudzuhito.

V Tokiju je umrl japonski cesar — mikado Mudzuhito. Njegova smrt obuja spomin na dobo, ki je brez primere v japonski zgodovini, na dobo, v kateri se je staroazijska, fevdalno-absolutistična dežela takorekoč čez noč izpremenila v moderno ustavno velesilo s kul-

turo stare Evrope in mlade Amerike, ne da bi se bila pri tem zatrla posebnost tisočletne japonske kulture.

Leta 1867. je Mudzuhito prišel na japonski prestol. Takrat so vladali v državi fevdalni knezi, takozvani Dajmiji, in razmere so bile zelo podobne onim v starih fevdalnih državah v Evropi. Knezi so bili gospodari pokrajin in mikadovi vazali; ali čisto je bil on, absolutni gospodar, samo igrača v njihovih rokah. Iz njihovi vrst je izhajal vrhovni vojni poveljnik — šogun — ki je podedoval svojo oblast, in večinoma je bil on pravi gospodar v deželi. Ko je Mudzuhito postal cesar, je bilo minilo šele trinajst let, odkar se je dežela odprla vnanjemu svetu. Do leta 1854. je bilo Japonsko bolj ločeno od vsega ostalega sveta kakor Kitajsko s svojim zidom. Tuje ni smel na Japonsko, Japonec ni smel v tujino. Amerikanci so prvi izsilili pogodbo, ki je njihovim ladjam odprla japonske luke; Amerikancem so potem sledile druge države.

Mikado sam pa je še dolgo živel v popolni osamljenosti, kot sveto bitje, ki ne sme z nikomur priti v dotik. Opirajoč se na oni del plemstva, ki je bil prijazen reformam, je pričel Mudzuhito najprej boj za svojo osvoboditev od šoguna. Dve leti so trajale divje borbe, ki so se končale s tem, da je tedanji šogun Hitosubaši odstopil. Cesar je bil zdaj resnično absoluten vladar. Ali tedaj so se pričele na Japonskem reforme na vse strani, katerim ni zlasti kar se tiče naglice, enakih v vsej znanosti zgodovini. Dne 11. februarja 1889 je Japonsko postalo ustavna država, ki se je neprenehoma organizirala. Vojska se je postavila na enako podlago kakor v evropskih deželah, gradile so se ladje, razvila se je trgovina, ustanovila velika industrija. Med najvažnejše reforme spada ta, da se je pravosodstvo ločilo od uprave.

Pomen moderniziranja se je pokazal najprej leta 1894. na vojni s Kitajsko. Ko je potem na Kitajskem izbruhnila takozvana bokerska vstaja, je Japonsko nastopalo v eni vrsti z evropskimi oz. ameriški državami in pomagalo poraziti upor. Največji zunanji uspeh pa je nova država dosegla na vojni z Rusijo, po kateri je Japonsko vstopilo med velesile. Dobitek te vojne je bil pretežni vpliv v Mandžuriji in polovica otoka Sahalina. Po končani vojni je sledila aneksija Koreje in s tem je dobilo Japonsko znatno posest na suhem in v rdn tla pod nogami na azijskem kontinentu. Danes igra mikadova dežela med državami enako vlogo kakor vsaka velesila.

Naglo je Japonsko dohitelo stare evropske države; prehitelo jih ni. Njegove reforme so bile večinoma posnemanje in njegov glavni vzor je Nemčija. Tudi na Japonskem je ustavnost bolj navidezna kakor resnična; srečne vojne so utrdele militarizem z aristokracijo prevlado, in razvil se je močan nacionalističen šovinizem. Vsako gibanje, ki ga za količkar večno svobodo, naleti na najhujši odpor v mikadovi vladi in njegovi policiji. Brezobziren boj se je včasih vodil proti republikancem, z najbrutalnejšo silo pa se je in je še zatiranje socializma, in v tem divjem boju je krvnik ena

Kmetska posojilnica Ljubljanske okolice

Rezervni zaklad nad 500.000 kron.

Stanje hranilnih vlog 20 milijonov kron.

Obrestuje hranilne vloge po čistih 4 1/2 % brez odbitka rentnega davka.

bedna smrt ljubeče dvojice se je v njegovem duhu pridružila tožbi, izhajajoči iz njegove knjige in ga je navdajala še z večjim usmiljenjem, s prave groze polno ljubeznijo do bližnjega, ljubeznijo do vseh bednih in do vseh trpinov tega sveta. Živi spomin na vse neštete telesne in duševne rane tam v Parizu, tukaj v Rimu, kjer je videl toliko krivičnega in grozovitega trpljenja, ga je tako strašno razburjal, da se je ob vsakem koraku bal, da se mu vlijejo solze in da bo nehoti moral dvigati roke proti črnemu nebu.

Tedaj se je sklenil počasi izprehajati po Petrovem trgu, da se malo umiri. Ob tej nočni uri je bilo tukaj neskončno temno in samotno. Ko je prišel, se mu je zdelo, kakor bi moral zabloditi v morju senc. Ali polagoma so se oči privadile. Velikanski prostor so razsvetljevali samo štirje kandelabri, vsak s sedmimi gorilniki na štirih vogalih obelisk, in pa maloštevilne plinske luči ob poslopih pred baziliko. Tudi pod dvojnimi portikom kolonade so gorele svetilke z rumenkasto lučjo sredi velikanskega gozda štirih vrst stebrov, ki so se čudno odražali od teme. Na samem trgu pa ni bilo videti ničesar razen brezbarvnega skoraj pošastno se dvigajočega obeliska. Tudi pročelje svetlega Petra, komaj opazno, se je dvignilo kakor sanje, molčeče, mrtvo, v čudoviti, speči, negibni in nemi veličini. Kupole ni videl; komaj da jo je nekoliko označevala ogromna modrikasta oblina na nebu. Najprej je slišal nekod v globočine te nedoločne teme šumenje studencev, ne da bi jih videl; naposled je razločil tenki, gibljivi fantom neprenhoma se dvigajočih vodnih trakov, ki so zopet padali navzdol kakor dež. In nad ogromnim trgom se je razpenjalo neskončno brezmesечно nebo; bilo je kakor iz temnomodrega baržuna, zvezde pa so bile videti debele in svetle kakor živi rubini. Veliki voz s svojimi zlatimi kolesi in s svojo zlato ojnico je bil obr-

najvažnejših oseb. Kljub temu se socializem zelo krepko razvija, kakor pač raste v deželi kapitalizem.

Sam Mudzuhito je eden najbogatejših azijskih velikašev. Dolga vrsta njegovih prednikov je znašala ogromna bogastva na kup. Tako je zdaj mikadovo imetje neizmerno. Kljub temu pravijo, da je bilo njegovo življenje zelo enostavno. Najrajši se je bavil z literaturo in je bil tudi sam pesnik.

Njegov naslednik je princ Jožihito, ki je bil rojen leta 1879. in je povsem po evropsko izobražen. Poročen je s princeso Sadako.

Ljubljana in Kranjsko.

— Parlamentarne počitnice so za diverzne državne pravdnike sezona »dela«; ljubljanski državni pravdnik si je zavihal rokave in nam je zastran nedolžnih notic zaplenil dve številki zapored. Vnema in pogum tega gospoda je velika, ker je zaklenjena tribuna, kjer bi se njegovo početje lahko osvetlilo. Za enkrat nam ne ostaja drugzega, da poskusimo svojo srečo s pritožbo; poskrbeli pa bomo, da se bo pečal s slavniimi deli ljubljanskega državnega pravdnika tudi dunajski parlament.

— Hinavščina poklerikaljenega liberalizma. Glasilo s krščanskim apelom zoper socialno demokracijo brezverce omadeževane stranke govori o potrebi skupnega nastopa vseh nekerikalnih življenj. Mnogokrat smo že naglašali, da bi bila v očigled koruptuemu gospodarstvu klerikalcev vsaj v kulturnih rečeh koristna kooperacija vseh nekerikalnih elementov, dasi slovenskim liberalcem od nekdaj nismo mnogo zaupali. Da smo imeli prav, so nam potrdile mošćanske volitve, ko je liberalna stranka, pozabivši na elementarna načela politične dostojnosti, tako globoko zagazila v blato, da sedaj iz njega ne more. Nezmerena hinavščina in nesposobno komediantstvo je, če vabi na protiklerikalni boj socialne demokrate tista klavarna stranka, ki je še pred nekaj dnevi denuncirala socialne demokrate za brezverce in ki se je še pred štirinajstimi dnevi pehnala za krščanski značaj mošćanske občine in se vojskovala za »svetlino našega ljudstva«, za »sv. vero«. Namen antiklerikalne kooperacije bi bil, da se zajezi ostudna zloraba vere, ki jo klerikalci ugumajo v svoje strankarske svrhe. Kaj bi bila v takem boju vredna liberalna stranka, to je očitno pokazala v Mostah, ko je šla na boj zoper brezverske socialne demokrate z roženkrancem in sveto vero. Solobarde!

— Liberalci, klerikalci in delavska vojlina pravica. »Slov. Narod« se še vedno ni opral sramote, ki je ob mošćanskih volitvah vsled izdaje ostudnega letaka obvisela na grbi liberalcev. Da bi zadušil nezadovoljstvo, ki ga je lumpovski in nemoralno vedenje po vsej pravici zbudilo v lastnih vrstah, hodi okolo mošćanskih volitev lepo po prstih in se skrbno izogiblje grdobi, ki so jo liberalci pri volitvah zagrešili in ki glasno kriči, da je ves liberalni protiklerikalizem le puhla fraza, le jeza klike, ki so jo drugi koristarji od korita prepodili. Tudi o razveljavljanju železničarskih pooblastil je za

njen nad streho Vatikana, tam doli nad Rimom, na strani ulice Giulia pa se je bleščal prekrasni, s tremi zlatimi zvezdami svojega pasu okrašeni Orion.

Pierre je dvignil oči k Vatikanu. Ali tam je bila videti le zmes nakupičenih fasad in le v nadstropju papeževih prostorov je odsevalo dvoje svetilk. Le na znotraj razsvetljenem Damazijevem dvorišču sta žareli zadnje in levo pročelje v belem odsevu velikih oken svojih rastlinjakov. In še vedno ni bilo nobenega šuma, nobenega gibanja — niti sence se niso premeknile. Dvoje oseb je prekoračilo ogromni trg; tretja je prišla in tudi izginila, pa ni ostalo nič drugzega kakor daljni odmev ritmičnih korakov. Bila je prava puščava; nobenega izprehajalca, nobenega drugzega hodca, niti sence kakšnega živga bitja ni bilo videti pod kolonado, v gozdu stebrov, ki je bil prazen kakor stoletne prašume prvih časov. Slovesna puščava je bila, ponosno brezupna tišina! Še nikdar ni bil dobil vtiska tako neizmernega, motnega spanja polnega smrtnih plemenitosti.

Deset minut pred deveto se je Pierre odločil in obrnil k bronastim durim. Samo eno krilo vrat na desnem portiku je bilo še odprto. Sence so bile tam še temnejše in so vse zavijale v noč. Spominjal se je točnih navodil monsinjora Nanija; pri vsakih vratih ima vprašati za gospoda Squadro, nobene besede ne dodati — in vsaka vrata se odpro. Vodil ga bodo in le slediti mu bo treba. Nihče na svetu ne ve zdaj, da je tukaj, zakaj Benedete ni več. Ko je stopil skozi bronasta vrata in obstal pred nepremičnim švicarskim gardistom, ki je zaspanega obraza stražil vhod, je enostavno izgovoril domnjenno besedo:

»Gospod Squadra.«

EMILE ZOLA:

Rim.

Zdaj se je vmešal kardinal. Bog ni storil čudeža... Starec je bil bled kakor smrt, brez solz, in v ledenem obupu je bil videti še večji. Vpričo te čudežne ljubezni je pogumno prezrl spodobnost; v dno duše ginjen od bolesti njiju življenja in od lepote njiju smrti, je napravil veličastno kretinjo odveze, kretinjo posvečenja, kakor da pripuša, knez svete cerkve, ki ukazuje željam nebes, tesno objeta ljubljena pred zadnjo sodo.

»Pusti ju, sestra, pusti! Ne moti jima spanja... Naj jima ostanejo oči odprte, da se lahko gledata do konca dni in se nikoli ne natičita. Naj spita roko v roki, ko nista grešila v življenju in ju združuje ta objem le zato, da ležeta v zemlji! Dvoje Boccanerovih lahko tako spi!« je dejal in je bil zopet ves rimski knez ponosne od starih bojev in strasti še vroče krvi, »ves Rim ju bo občudoval in objekoval. Pusti ju, sestra, pusti ju skupaj. Bog ju pozna in pričakuje.«

Vsi navzoči so poklekili. Kardinal sam je opravil mrtvaške molitve. Znočilo se je; rastoča senca je zagnjala sobo, v kateri se je dvoje sveč svetilo kakor dvoje zvezd.

Potem se je znašel Pierre, ne da bi bil vedel, kako se je to zgodilo, na malem zapuščinem vrhu ob Tiberi. Najbrže ga je bila morila utrujenost in dušila pečal, pa je bil šel, koprneč po zraku, dol. Tema je preplavljala dražestne kotičke, stari sarkofag, kjer je pel iz tragične maske tekoči tenki curek svojo pesemco kakor flauta, a lavor, ki se je razpenjal nad njim, zelenim nebam nič drugzega kakor nerazločne tvarine. Oj, kako mil in jasen je bil ta dražestni, otožni vrt davi! In kakšen brezupen odmev je zapustil v njem Benedetin smeh, vsa ta poljoča

liberalce in za »Sl. Narod« mošk najbolj priporočljiv. Očitno postavolomstvo klerikalne volilne komisije smo mi v prvi vrsti pribili in smo opozorili državno pravdnštvo — ki pa ima najbrž s konfiskacijami preveč dela, da bi se moglo s koristnejšimi reči pečiti — da se za to kričečo zlorabo uradne oblasti, za odkrito kršenje občinskega volilnega reda malo pozanima. Ampak liberalci imajo kaj malo poveda, da govore o teh kočljivih pooblastilih, zakaj do zadnjega vsi tisti uradniki, ki so poglani socialno demokratske železničarje na dan volitev brez potrebe v službo, so liberalci, liberalni uradniki so velikemu številu delavstva snedli in konfiscirali volilno pravico in tisti liberalni gospod, o katerem so bile govorice, da je liberalnim agitatorjem kar in bianco podpisoval uradna potrdila, še do danes svoje zadeve ni pojasnil. Liberalci in klerikalci, ki jih veže že volilno kršanstvo, naj si kar složno sežejo v roke, ker so oboji izvežbani mojstri v teptanju delavskih pravic. Za »Slov. Narod« pa je to nauk, da si povsod opeče prste, kamor jih položi; česar se dotakne, povsod razgrne javnosti novo liberalno grdobjol!

— Zagorje ob Savi. Trboveljska premogokopna družba je pustila skopati precej globok jarek med okrajno cesto in rudniško železnico proti postaji. Na cesti je precej velik promet, tudi ponoči se ljudje vozijo in hodijo k vlakom na postajo in nazaj. Jarek ni pokrit in ne ograjen. Nevarno je posebno ponoči, da se kdo ne ponesreči, ko gre peš ali se pelje z vozom. Gospoda v Zagorju, ki je zato poklicana, bi že zdavnaj trboveljski družbi morala naročiti, da naj jarek pokrije ali ogradi, a se ne gane. Opozarjamo gospode, da če ne ukrenejo takoj vse potrebno, da bodo odgovorni za vsako neizgodo, ki bi se zgodila vsled njih nemarnosti.

— Velik »špas« je delo usmiljenja onemu, komur ga preskrbiš, da si ob njem vsaj par ur po celotenskem delu razvedri dušo in srce ter pozabi nadloge in težave, ki ga tlačijo dan na dan. Seveda mora biti ta »špas« nepriljen; in tako nepriljen zabavo bo imel vsak posetnik vrtno veselice pevске podružnice »Vzajemnosti«, ki se vrši v nedeljo 4. avgusta ob 4. popoldne v Vodmatu na vrtu gostilne pri Babniku, vogal Bohoričeve in Zalokarjeve ulice. Poleg tega pa je tudi vsotopnina tako nizka — 30 vin. za osebo, otroci do dvanajst let prosti — da bo pač prišel vsakdo, kdor si želi »špasa« enkrat do sitedga navžiti. Spored veselice bo to v polni meri skušal storiti. Pridite torej vsi, ki ste potrti, trudni, žalostni in »špas« na tej veselici Vas gotovo ozdravi.

— V Trubarjevem parku je na nekem mestu ravno pri otroškem igrišču pristop do železniskega tira čisto prost, ker ni tam niti žive meje niti žice. Otroci vedno tekajo tja gledat prihajajoče in odhajajoče vlake. Nevarnost je jako velika, da se zgodi kaka nesreča. Zato opozarjamo odločujoče faktorje, da pravočasno oskrbe na onem mestu Trubarjevega parka potrebne varnostne naprave.

— V dobi od 1. aprila do 30. junija t. l. je bilo v Ljubljani 137 porok, 321 porodov (med njimi 20 mrtvih); 11 otrok je bilo pozakojenih; 297 ljudi je umrlo, med njimi 149 tujcev.

— Umrl je včeraj jutraj sodrug Mihael Arko, črkostavec, v Zapotoku pri Ribnici po dolgotrajni mučni bolezni, komaj 22 let star. Pokojnik je bil član svoje organizacije in marljiv član pevškega odseka »Vzajemnosti« v Ljubljani.

— Tehten vzrok za odpoved stanovanja. Neki čevljarški mojster in hišni posestnik v Rožni dolini, ki je velik naprednjak, ni našel vsled hude alkoholne nervoznosti balinskih krogel, katere je imel sprejete v drvarnici. Po vsej sili je hotel imeti krogelje od 2letnega otroka stranke, ki je tako srečna, da sme stanovati v hiši tega ljubeznivega človeka. Naprednjak je vpil nad otrokom, se pridušal kot najhujši žganjar in rekel otroku — hudič. Ker je bila otrokova mati prepričana, da ni njen otrok nikamor dejal krogel, ker istega dne še na dvorišču ni bil, zato je opomnila sirovega hišnega gospodarja in vrlega naprednjaka, naj nikar tako barabarsko in neutemeljeno ne zmerja otroka. Povedala mu je tudi, da ima krogelje v svoji drvarnici. Ali to je bilo že preveč! Zadržal se je na ženo, da nimajo ne ona, ne njeni otroci

ničesar iskati na dvorišču, ker za dvorišče ne plačuje. Nato se je vrli naprednjak s fino liberalno omiko še huje pričel zadirati in še krepkeje priduševati — ter dopovedal ženi stanovanje. Ali ne ve ta »gospod«, ki je že deset let hišni posestnik, kako, kje in kdaj se odpove stanovanje? Ker je prepovedal strankam hoditi na dvorišče, mu priporočamo, naj kolikor hitro mogoče preskrbi kak zrakoplov, da nihče ne bo stopil na dvorišče, kadar bo šel na dvorišče ali pa k vodnjaku. Ob ponedeljkih kar ne more prenašati, če otroci le malo glasneje postanejo nad vorišču. Kladivo vrže v kot in pravi, da ga motijo otroci pri delu.

— Poskušeni samomor. V ponedeljek popoldne je v samomirilem namenu na Starem trgu št. 34 pila 24letna služkinja Marija Purkartova iz Golega pri Ljubljani karbolno kislino, vsled česar so jo napadli taki krči, da je začela klicati na pomoč. Na lice mesta došli zdravnik ji je dal prvo pomoč ter odredil, da so jo z rešilnim vozom prepeljali v deželno bolnišnico. Nesrečnica je zapustila pismo, v katerem pravi, da je vzrok tega čina nesrečna ljubezen.

— Nerazjasnjena neizgoda. Dne 2. novembra je izginila 2letna Alojzija, hčerka posestnika Franca Mavsarja iz Drandola pri Čermošnicah. Takoj, ko so jo pogrešili, so jo začeli iskati, a je bilo iskanje brezuspešno. Starši in drugi sosedje so bili mnenja, da je otroka po nesreči ustrelil kak lovec in ga potem, boječ se kazni, kam zapakoval, ali pa da je deklice ukradel brkasti ser, ki jih je bilo takrat več okolo Čermošnic, oziroma v kočevskih gorah in lovci tudi nekatere postrelili. Tembolj je bila trditve opravičena zaradi tega, ker je otroka videla kritičnega dne neka ženska iti od doma v smeri proti gozdu. Otroku so bili starši dovolili, da naj gre na pašnik k drugim domačim otrokom, ki so v bližini domače hiše pasli živino. Otrok je pa zabredel v nasprotno stran proti gozdu, odkoder se ni več vrnil. Dne 26. julija je našel Andrej Spreitzer iz Vildbaha v gozdu, »Kolrigla«, ki je oddaljen kake pol ure od Drandola, pod nekim bukovim drevesom skelet otročje glave brez spodnje čeljusti. Ta skelet znači, da je bil dotični otrok komaj dve leti star, ker je na skeletu osem malih zob in sicer takih, kakršne dobijo otroci v starosti okrog dveh let. Raziskavali so še po daljnih telesnih ali kostnih ostankih, pa razum navedene črepanje ni bilo nobenega sledu.

— Navaren slepar. Janez Pantscher, rojen leta 1885, je štajerc in izučen trgovski pomočnik. Zadnji čas je na Koroškem v Podklostru, v okolici in v Beljaku osleparil več posestnikov in javnih organov za svoto čez 700 kron. Nekemu dekletu, ki mu je poklonilo venček, je ukradel večje svote denarja ter vseskozi po Koroškem kar na debelo sleparil ljudi. Končno je ukradel gozdjarju Döpperju v Podklostru prospekt posebno praktičnega merila ter se s tem izdal za iznajditelja te mere, se predstavil gozdjarjem za pravega Döpperja in na ta način zopet izvalil mnogo denarja, vrhu tega je osleparil mnogo lesnih trgovcev. Slednjič je prišel tudi na Kranjsko in poskušal na enak način slepariti, toda tu ni imel sreče. Ko je 25. julija t. l. prišel skozi Radovljico, se je obveščeno orožništvo začelo zanimati za njegovo osebo, poslalo je za ubeglim patrulje in brzojavke. 25. julija t. l. ponoči so tega nevarnega sleparja v Škofji Loki zasačili. Pantscherja so dobili v nekem hotelu, kjer je pripovedoval, da bo drugi dan na železnici pustil les nakladati. Odpeljali so ga v sodniške zapore v Škofjo Loko.

— Preprečena pot. V ponedeljek sta se hotela odpeljati v Ameriko leta 1893. v Stražnem vrhu rojeni in v Dobljici p. Črnom pristojni Matija Kump in leta 1893. v Blokah rojeni Anton Troha, še preden sta zadostila vojaški dolžnosti. Nakana se je obema ponesrečila, ker ju je tik pred odhodom na južnem kolodvoru službojoči stražnik aretirjal. Prvega je spremljal neki rojak, ki je svoj čas že bil v Ameriki. Izročili so jih deželnemu sodišču.

— Neizgoda. V ponedeljek popoldne je 11letni šolski učenec Anton Janežič pod nekim kozolcem na llovici v starem železu našel kos cevi, ki je bila napolnjena z neko eksplozivno tvarino, česar pa Janežič ni vedel. Deček je začel cev prazniti z nekim žebliem, pri čemur je cev eksplodirala in mu na levi roki odtrgala dva

prsta in jo sploh tako poškodovala, da so ga morali odpeljati v deželno bolnišnico.

— Neizgoda na železnici. Sprevodnik Rajko Kainz je ponesrečil 26. julija pri premikanju vlaka na postaji Zalog. Škofiti je hotel na službeni voz, pri čemur mu je izpodletole ter je dobil znatne poškodbe na desni rami in na levi nogi.

— Obesil se je na skednju posestnika Jakoba Pogačnika v Logu pri Škofji Loki 26letni delavec Martin Brtoncelj iz Bukovice, občina Selca. Brtoncelj je bil znan alkoholik. Vzrok samomora ni znan.

— Kolo izposodil si je v nedeljo pri trvdki Peter Škafer na Rimski cesti za nekaj ur neki brezposelni trgovski sluga, katerega še do danes ni vrnil. Kolo je trvdke »Adler«, črna emailirano, ima navzgor zakrivljeno, že enkrat popravljeno balanco in je prostega teka. Tovarniška številka je 134.577, vredno je 90 K. Pozor pred nakupom.

— S trebulom za kruhom. V ponedeljek se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 50 Macedoncev, 67 Hrvatov, 21 Slovencev in 17 Kočevarjev. V Heb je šlo 17, na Dolenjsko pa 20 Hrvatov.

— Izgubil je neki gospod denarnico, v kateri je imel 20 K denarja. — Neki zavirač je izgubil sprevedniško ročno torbo. — Gosp. Karel Meden je izgubil denarnico, v kateri je imel čez 22 K denarja. — Gospa Ana Brovetova je izgubila zlato pleteno zapestnico. — Gospa Neža Aublova je našla zlat privresek.

— Dne 1. avgusta t. l., t. j. jutri, dospe v Ljubljano elitni koncertni orkester Any Rittsteiger z Dunaja in igra v kavarni »Central« pri jubilejskem mostu. Kavarna je navadno vso noč odprta. Kavarniški prostori so prenovljeni in se obisk slavnemu občinstvu toplo priporoča.

Idrija. Dne 26. t. m. je bila sklicana javna seja občinskega odbora idrijskega. Župan sodrug J. Straus otvoril ob 6. zvečer sejo v navzočnosti 24 odbornikov. Na dnevnem redu je: 1. Poročilo županstva. 2. Razpis službe živinozdravnika in tržnega nadzornika. 3. Novo merjenje idrijske katastralne občine. 4. Slučajnosti. Ad 1. Župan poroča, da je c. kr. okrajno glavarstvo v Logatcu sistriralo sklep občinskega odbora z dne 2. aprila t. l., da se mirovno sodišče za mestno občino idrijsko ne ustanovi. Ker je priziv na deželno vladu zoper ta ukrep dopuščen, je starešinstvo mnenja, da se županstvo pritoži. Predlog se enoglasno sprejme. Ad 2. V imenu starešinstva predlaga župan, da se ustanovi za idrijski sodni okraj mesto živinozdravnika z letnim pavšalom 1200 K ter za nadzorovanje živil 800 K, drugo bi prispeval deželni odbor, za kar se je že izjavil. Tako bi dobila občina idrijska za letnih 2000 K živinozdravnika in tržnega nadzornika v eni osebi. Predlog se soglasno sprejme. Ad 3. Župan poroča, da se mapiranje idrijske katastralne občine namerava izvršiti v razmerju 1:2880, za mestno občino kakor tudi za posamezne lastnike zemljišč pa bi bilo bolj umestno, da se to delo izvrši v razmerju 1:1000, zato se je županstvo s tozadevno prošnjo obrnilo na finančno direkcijo. Le-ta je voljna vsteti želji županstva, če se dovoli od mestne občine prispevek za štiri figurante. Ker je v ta namen že proračunjenih 2000 K, predlaga predstojništvo, da se votira še potrebni znesek za to merjenje. Predlog se soglasno sprejme. Ad 4. Župan poroča o nameravanih generalnih načrtih za trasiranje železnične proge iz Škofje Loke, čez Žiri, Idrijo na Sv. Lucijo ter o tozadevnem sestanku v Zireh ter prosi, naj občinski odbor za ta sestanek izvoli tri odbornike. Predlagani so: župan Straus, svetovalec G. Primožič in odbornik G. Troha, ki so enoglasno izvoljeni. Služba grobokopa se odda zasebniku Ivanu Vidmarju. Končno prečita župan vodovodno pogodbo med posestniki Marjano Kokalj in mestno občino idrijsko, katere se soglasno odobri. Na razna vprašanja glede vodovodne naprave in pomanjkanja vode obljubi župan vse potrebno ukreniti. Končno se sprejme še predlog Fr. Kosmača in Jak. Kavčiča, naj se izterja vse one, ki so si vodo brez vednosti županstva kedaj prisvojili. V slučaju, da bi se pristojbini 20 K od pipe upirali, jim mora županstvo pipe odvzeti. Predlog soglasno obvelja. Na

to zaključil župan ob pol 8. zvečer sejo.

— Shod interesov za železniško progo Škofja Loka — Žiri — Idrija — Sv. Lucija bo dne 6. avgusta v Zireh v občinskih prostorih. Povabljen so vse občine in druge interesirane korporacije.

— Gasilna straža v Idriji ima svoj redni občni zbor 4. avgusta ob 1. popoldan pri gospe Mici Štrausovi v salonu; vabijo se vsi gospodje delavni in podporni člani k obilni udeležbi. Sklicatelj.

Štajersko.

— Kako se rode otroci božji. Ko so šli v sredo dne 24. julija sejmarji iz Maribora, so našli v neki goščavi mlado žensko z novorojenim otrokom. Rekla je, da je v nedeljo ponoči pod milim nebom porodila in se potem zavlekla v grmovje, kjer je od slabosti obležala. Od nedejle, da ni ničesar zavzila in dež jo je večkrat premočil. Piše da se Marija Bizjak.

— Utopljenca so potegnili v Ceršaku blizu Fürtove tovarne iz Mure. Dognali so, da je ponesrečenec gostilničar Franc Ossengag iz Jagernika pri Nemškem Lonču. Sumijo, da je sam skočil v Muro, ker se mu je večkrat mešalo.

— Neizgoda. Pri gradbi kanala na Franc Jožefovi cesti v Mariboru je zasulo delavca Sojcerja. Pokvarjeno ima levo nogo in levo roko.

— Obtožen, ker je rešil samomorilca. Nedavno je hotel neki vrtnarski pomočnik iz občine Rognitz pri Gradcu izvršiti samomor ter se je obesil v gozdu na drevo. Hlapec Franc Kötšcher, ki je prišel slučajno po poti, je prerezal vrv in življenja siti vrtnar je telebnil na tla. Padel je na korenino drevesa ter se lahko poškodoval. Vsa zadeva se je kmalu razvedela in prišla je tudi do ušes državnega pravdnštva. Kötšcher je dobil povabilo k sodišču. V svoji priprosti se je veselil, da bo dobil kako nagrado, ker je rešil človeško življenje. Kako pa se je začudil, ko je zvedel, da je obtožen po § 413, ker je s tem, da je odrezal samomorilca, povzročil njegovo poškodbo. Obtožnica državnega pravdnštva je zbujala pred sodiščem v Gradcu med številnimi poslušalci burno veselost. Okrajni sodnik dr. Popelak pa je oprostil obtoženca, ki se je po razpravi slovesno zaklel, da ne bo nikdar več nobenega obešenca odrezal.

— Uboj. V konjiški okolici sta se v noči 25. julija sporekla rudarja Anton Korošec in Ferdinand Železnik. V prepiru je Korošec Železnika ubil.

— Strela je ubila 26. julija v Lučanah dve mladi deklici, eno 13 in drugo 16 let staro. Udarila je v hlev Repoška, ki je tudi do tal pogorel.

— Ogenj. V Pristovi pri Vojniku je tresčilo v gospodarsko poslopje posestnika Šipeca in hišo posestnika Jakoba Kožuha. Ogenj je popolnoma uničil vsa poslopja. Škoda znaša več tisoč kron.

Koroško.

— Samomor vojaka. V soboto so potegnili iz Gline truplo vojaka, ki je bil ustreljen v levo sence. Moč se je ustrelil v vodi. Samomorilec je četovedja pri celovškem vojaškem oskrbovališču Ivan Kovač. Vzrok samomora ni znan.

— Laški vojaški ubežniki. V zadnjih dneh so pripeljali v Beljak več laških ubežnikov, ki so pobegnili iz strahu, da bi morali iti v Tripotlanjo. Več ubežnikov je bilo še v vojaški obleki. Ubežnike so izpustili na prosto.

— Smrtne neizgode na gorah. V soboto je šel sedmošolec gimnazijec vit. pl. Luschan iz Milstata v spremstvu dveh turistov iz Spitala na Ankogel. Odšli so popoldne iz Malnice in srečno prišli do koč, kjer so prenočili. Drugo jutro so se napotili naprej. Ko so dospeli do snežin, je Luschanu spodrsnilo na zmrznjeni in zledeneli snežni skorji in padel je čez 80 m visoko steno v prepad. Obležal je mrtev. Poprečenec je silno razbit. Ima zmečkano lobanjo, polomljene roke in noge in je po celem telesu opraskan. Ko se je zvedelo o nesreči, je šla na mesto nesreče takoj rešilna ekspedicija. Prepeljali so ga včeraj popoldne v Malnico in od tod ga odpeljalo v Milstata. Ponesrečenec je bil sin bivšega notarja viteza pl. Luschan v Milstatu.

— Uboj. Pred huzarsko vojašnico v Celovcu sta se sprla huzar Ivan Pap in

MARK TWAIN:

Devica v rodbini Mac Williamsa.

Pravil sem Vam, kako strašno je razsajala davica pri nas in kako je vsem materam poglala v ude blazen strah; tedaj sem poklical svojo ženo in pokazal na našo Klaro rekoč: »Srce moje, na tvojem mestu ne bi dovolil otroku, da ima neprestano v ustih smrekov les.«

»Ljubček moj, kaj pa to škoduje?« je dejala in v tistem trenutku hotela odvzeti Klarici kos lesa; žene ne sprejemajo še tako prepričevalnega nasveta brez ugovora, zlasti omožene ne. Odgovoril sem ji:

»Draga, dognano je, da je smrečina od vsega lesa, kar ga jedo otroci, najmanj redilna.« Moja žena je odtegnila roko, ki je ž njjo hotela otroku odvzeti les, in jo križem položila. Napela je šobo in dejala:

»Možiček, sam veš najbolje, da, sam veš. Vsi zdravniki pravijo, da je terpentini jelovega lesa za šibko hrbtišče in za obisti dober.«

»Eh — zmotil sem se! Nisem vedel, da je otrok bolan na obisti in da ima nerazvito hrbtišče in da je zdravnik nasvetoval —«

»Kdo pravi, da je otrok bolan na obisti in da ima nerazvito hrbtišče?«

»Sama si namignila, ljuba ženka.«

»Kaj ti ne kane v glavo! Nikoli nisem kaj takega namignila.«

»Ampak, predraga, saj še nista potekli dve minuti, ko si dejala —«

»Te je vseeno, kaj sem dejala! Otroku ne škoduje, če grize košček smrekovega lesa, ako

ga veseli, in to veš sam prav dobro. Grize naj ga in s tem je stvar opravljena!«

»Nobene besede ni treba več, predraga! Vdam se sili tvojega dokazovanja in takoj naročim nekaj voz najboljšega smrekovega lesa. Nobenemu mojih otrok naj ga ne manjka, dokler —«

»Prosim te, pojdi v pisarno in pusti me končno v miru. Najnedolžnejše opazke ne sme človek izustiti, ne da bi hlastnil po njej in začel rezonirati in rezonirati, da nazadnje sam več ne veš o čem govoriš, in tega ne veš nikoli!«

»Dobro, zgodi se tvoja volja! Ampak v poslednji opazki je pomanjkanje logike, ki . . .«

Toda preden sem izgovoril, je že odšla skozi duri in vzela otroka s seboj.

Še tisti dan pri kosilu mi je prišla nasproti bleda kakor stena.

»Oh Mortimer, že zopet eden! Gordonov Jurček je obolel!«

»Za davico?«

»Za davico!«

»Ali je kaj upanja?«

»Prav nič! Oh, kaj bo z namif!«

Čez nekaj časa je prinesla pestunja našo Klaro, da nama vošči lehkno noč in da moli z mamo. Ravno pri besedah . . . prav sladko zaspim« je nekoliko zakašljala. Moja žena je do smrti zadeta omahnila. Ampak takoj se je vzravnala, z vneto, ki jo podeljuje bojazen.

Otrokovo posteljico, je vvela, je prenesla iz otroške izbe v najino spalnico, in sama se je prepričala, da se je povelje zgodilo. Mene je seveda vzela s seboj. Stvar je bila hitro urejena. V toaletni sobi moje žene smo postavili postelj za pestunjo. Pa se je domislila, da smo predalec od drugega otroka, in — če ga ponoči napade

davica — in uboga stvarca je spet pobledela kakor mrlič.

Prenesli smo otrokovo postelj in postelj pestunje zopet v otroško izbo in postavili za naju postelj v sosednji sobi.

Koj nato je dejala žena: »Ampak če Klarica malčka okuži?«

Misel ji je zbudila nov strah, da smo z združenimi močmi komaj dovolj hitro prenesli postelj iz otroške izbe, daš je moja žena sama pomagala in v divji bojazni skoro polomila postelj.

Preselili smo se v spodnjo etažo. Ampak tu zopet ni bilo prostora za pestunjo in moja žena je dejala, da so njene izkušnje neprecenljive vrednosti. Pa smo se zopet z vso ropotijo vrnili v najino spalnico, veseli kakor ptice v viharju, če najdejo svoje gnezdo.

Moja žena je odšla v otroško izbo, da vse premisli in preudari. Takoj se je zopet vrnila z novo skrbjo.

»Kako neki, da malček tako čvrsto spi?«

»Ampak, preljuba, ali ne spi zmerom kakor medved?«

»Vem! Ampak ta spanec je čuden! Diha tako — tako — enako merno! Oh, to je strašno!«

»Ampak, dragica, saj diha zmerom enakomerno.«

»Vem; ampak nekaj strašnega je v tem! Dojčila je premlada in neizkušena, Mary naj ostane pri njej, če se kaj zgodi.«

»Dobra misel! Ampak kdo naj pomaga tebi?«

»Saj znaš ti vse, kar potrebujem! Sicer pa moram ob taki priliki sama vse!«

»Ostudno bi bilo,« sem dejal, »da bi ležal v postelji in spal in prepuščal tebi vso skrb za

otroka.« — Končno me je sprijaznila z mislijo. Stara Mary se je odstranila in se zopet preselila v otroško izbo.

Klarica je v spanju dvakrat zakašljala.

»Zakaj je ni doktorja? Mortimer, v sobi je prevroče. V sobi je odločno prevroče! Privil kurjavo — takoj!«

Privil sem in pogledal na toplomer in se potih vpraševal, če je petnajst stopinj pretoplo za bolnega otroka.

V tem se je vrnil kočjaž iz mesta s sporočilom, da leži naš domači zdravnik bolan v postelji. Žena me je pogledala s steklenimi očmi in dejala z razbitim glasom:

»Prst božje previdnosti! Tako je določeno vnaprej. Nikoli ni bil bolan — nikdar. Nismo živeli po božji volji, Mortimer! Vedno sem ponavljala. Zdaš vidiš posledice. Najin otrok ne ozdravi nikoli več. Boga zahvali, če ne čutiš krivde; jaz si ne morem odpustiti.«

Dejal sem, ne da bi jo hotel užaliti in ne da bi pretehtal vsako besedico, da se mi ne zdí najino življenje pregrešno.

»Mortimer! Ali hočeš priklicati božjo kazen še na malčka?«

Potem je zalhtela in nenađoma vzkliznila: »Ampak zdravnik bi bil moral poslati zdravilo!«

»Saj je poslal,« sem dejal, »tukaj je. Čakal sem te, da mi daš časa.«

»Daj jo brž sem! Ali ne veš, da je dragocen vsak trenutek? Ampak čemu pošilja medicino, ko ve, da je bolezen neozdravljiva?«

(Konec prih.)

1990

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

linu, Mestna plinarna požge vsako leto za 15 milijonov mark premoga. V vodovodnih napravah so v pretečenem letu porabili za 600.000 mark premoga. V ostalih mestnih obratih so porabili še za tri milijone mark premoga.

Najhitrejši zrakoplov. Zeppelinov zrakoplov Z III. je po preizkušnji najhitrejši. Nakupila ga je pruska vojna uprava. V eni sekundi preleti 21 in pol metra, na uro torej 80 km.

Generalov sin. Porotno sodišče okraja Nord je obsodilo v torek mornarja Klavdija Sauresa na petletno ječo, njegovega sokrivca pa v dveletno ječo. Klavdij Saures je sin šefa generalnega štaba pariške garnizije; služil je kot naveden mornar v francoski mornarici in je bil znan zaradi svojega protimilitarističnega in anarhističnega naziranja. Že pred sedanjo obsodbo je zagrešil več zločinov. Umril je nekoč svojega tovariša in bil zaradi tega obsojen v Toulonu na triletno ječo in zaradi težke in subordinacije v poldrugoletno ječo. Ko ga je pri zadnji obravnavi vprašal predsednik po očetu, je odgovoril Saures: »O, on izvršuje žalostno rokodelstvo in sramujem se zanj, on je general.«

Gouldove milijarde.

(Konec.)

Zdaj je prišel čas za Goulda. Kjerkoli so drugi kapitalisti obupali, je premeteni Gould spoznal, da lahko napravi ogromen dobiček, ako se spekulacija izvrši po njegovih načrtih.

Železnica je imela še 12 milijonov akrov zemlje, katero je dobila zastonj in od katere je bil prodan le majhen del. Nadalje so se lahko dobila od vlade še druga večja zemljišča po zelo nizki ceni. Gould je tudi izvedel po državnih geologih, da so v tej zemlji neizmerni in bogati zakladi rude. Na podlagi teh resničnih dejstev je Gould izdelal načrt in se zvezal z skupuhom Russel Sageom, ki ni privoščil niti sebi kruha, ob svoji smrti je pa zapustil 100 milijonov dolarjev.

Ko sta se s Sageom dogovorila in sporazumela o načrtu, sta najprej kupila toliko delnic »Union Pacific« železnice, da sta imela večino pri železniški družbi. Komaj sta pa imela večino, sta vrgla 200 tisoč novih delnic na trg. Te delnice so bile njihovi dobiček. Po dovršenem prvem delu spekulacije se jima je pridružil še neki Dillon. Ta trojica je zaključila, da hoče najprej pomnožiti svoje premoženje na račun drugih manjših delničarjev. V ta namen so kupili železnice, ki so se družile s pacifično in jih prodali za neznansko visoko ceno železniški družbi »Union Pacific«. Ta spretno izdelani načrt jim je prinesel, da je šla visoka diferenca med nizko kupno ceno in visoko prodajalno ceno kot dobiček v njih žepu, nasprotno so pa izgubo nosili komaj do polovice.

Po poročilu preiskovalne komisije je bilo pri sleparijah »Union Pacific« železnice ukradenih več milijonov akrov zemljišča, sedem milijonov akrov zemljišča je pa bilo prodanih, ne da bi bila vlada dovolila prodajo. Prilastili so si tudi sleparskim potom neizmerno bogate premoženike.

Tekom 18 let je »Union Pacific« železnica imela 176 milijonov čistega dobička. Pri tem je všteti tudi izkupiček za zemljišča. Družba je izplačala 26.650.770 dolarjev dividende delničarjem in 82.742.850 dolarjev obresti za obveznice. Deset milijonov dolarjev je potratila za podjetja v Denveru in South Parku, drugih deset milijonov je izplačala za podružne železnice in ničvredne investicije Gouldu in tovarišem. Komisar Patton ceni, da je Gould napravil pri pacifični železnici 40 milijonov čistega dobička.

To demagogično sredstvo je izbral Gould tudi proti Vanderbiltu, in ga prisilil, da je kupil od njega brzojavno črto za deset milijonov dolarjev, ki ni nesla nobenega dobička.

Umril je leta 1892. in zapustil 77 milijonov premoženja po uradni poročili. V resnici je pa bilo premoženje večje. Tudi ena njegovih hčera je omožila francoskega Castellana; Kasneje se je dala ločiti in omožila se je zopet s princem Saganom. Časniki so svoječasno pri našli po cele kolone o vzrokih za ločitev zakonca.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska Tiskarna« v Ljubljani.

Poslano.

Premilostljivi gospe A. Škobečki svetujem tiho in na uho, naj povpraša v uradništvu »Zarje« za tistega vrata, ki je dopis zagrešil. Verujem, da Vas boli in peče tista »izjava«, pa bi radi svoje bolečine ohladili. Sicer pa le pамет in ne brusite preveč svojega jezika; lahko Vas spet zmoti kakšna neumna, pa bo spet treba nove — »izjave«.

Hrastnik, 27. julija 1912.

Karl Mastnak.

Vožnja z avtomobilom!

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da imam vedno na razpolago

avtomobil za vožnje po mestu in na deželo.

Cene zmerne.

Priporočam se slavnemu občinstvu za cenjena naročila ter beležim z odličnim spoštovanjem

Ivan Belič

Dunajska cesta šte. 8.

prijatelj moj,
Gre na vsako pot z menoj!
Ker se večkrat z njim krepiam,
Vedno zdrav želodec imam!

Najboljše krepčilo želodca!

Sladki in grenki.

Pazite na pristnost!
Posebno na kolodvorih!

Postavno varovano.

Brez konkurence!
Krasne novosti spomladanskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba. Najnižje cene.

Društvo tiskarjev na Kranjskem naznanja, da je njega član tovariš

Viktor Starin
črkostavec

umrl snoči ob 12. po dolgi in mučni bolezni.

Pogreb bo v četrtek ob 3. popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 29. julija 1912.

Društvo tiskarjev na Kranjskem naznanja žalostno vest, da je preminul njega član tovariš

Mihael Arko

črkostavec

po dolgotrajni mučni bolezni včeraj v torek dne 30. julija ob 7. zjutraj.

Pogreb bo v Zaplota pri Sodražici.

Ljubljana, 30. julija 1912.

Naročajte se na Zarjo!

Kdor ljubi dobro kavo

naj vporablja kot pridatek samo

= pravi „Franck“, =

ki se spozna po tvornični znamki, t. j. kavinem mlinčku.

Tovarna v Zagrebu.

A. Zupančič

knjigovez

v Ljubljani, Slomškova ul. 31.

Slavnemu občinstvu vljudno priporočam mojo knjigovoznico za prijazna naročila vsakovrstnih v mojo stroko spadajočih del, ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Ali sem „Zarji“ že pridobil novega naročnika?

Delniška družba pivovarna „Union“

v Spodnji Šiški pri Ljubljani

priporoča svoje izborno

marčno, dvojno marčno in izvozno pivo

Telefon št. 53.

v sodčkih in steklenicah.

Telefon št. 53

St. 19.501.

Razglas.

Na podlagi § 26, al. a, b, občinskega reda za stolno mesto Ljubljano prepove duje podpisani mestni magistrat iz ozir na varnost oseb in prometa izvoz z vsako vrstnimi vozovi, avtomobili, motocikli in kolesi iz Francišanske ulice na Dunajsko cesto ter odreja, da se sme v nerazširjenem delu Francišanske ulice, t. j. počenši od poslopja „Učiteljske tiskarne do vogala Dunajske ceste vršiti vojni promet z navedenimi vozili le v smeri od Dunajske ceste proti Francišanski cerkvi, ne pa nasprotno.

Prestopniki zapadejo zakoniti kazni.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 20. julija 1912.

Zupan:

dr. Ivan Tavčar l. r.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 8 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Pirnat, Kolodvorska cesta.
Zupančič, Kolodvorska cesta.
Blaž, Dunajska cesta.
Sterkovič, Dunajska cesta.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Šubič, Miklošičeva cesta.
Senk, Resljeva cesta.
Kanc, Sv. Petra cesta.
Treo, „
Kušar, „
Podboj, „
Bizjak, Bahoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Sveteč, Zaloška cesta.
Sešark, Selenburgova ulica.
Suhadole Anton, Zelena jama 50.

Dolenec, Prešernova ulica.
Pichler, Kongresni trg.
Ušeničnik, Zidovska ulica.
Kleinstejn, Jurčičev trg.
Wisiak, Gospodska ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Košir, Hilšerjeva ulica.
Sušnik, Rimska cesta.
Klanšek, Tržaška cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Blaznik, Stari trg.
Kustrin, Breg.
Sever, Krakovski nasip.
Državni kolodvor.
Križaj in Kotnik, Šiška
Likar, Glince.
Jezeršek, Zaloška cesta.

Poglejte na drugi strani!

Poglejte na drugi strani!